

אורח פסטיבל חיפה, הבימאי אנדרי מינאלקובי קונצ'אלובסקי (משמאל), הנחשב כעילוי, נושא דרכון רוסי, עובד ברשות במערב, נהנה מכל העולמות ומכריז בראיון מיוחד לעדנה פינרו:

במערכה אין כל חדש

ריה. במשך שנים חיפש אפשרות להביא את התסריט הזה. שכתב במקור לפי השראת סיפור קצר של הסופר הסובייטי אנדרי פלאטונוב (אחד ה' מוחרמים הגדולים של תקופת סטאלין). על גבר האוהב אשה יותר מדי, ומשום כך אינו מסוגל לתנות עימה אהבים.

תחילה חשב לעשות את הסרט בצרפת ועבר על התסריט עם ג'רארד בארז, השותף הכמעט קבוע לכתיבה בסרטי רומן פולנסקי. בתום שנה וחצי של חיפושים אחרי מימון מצא מפיץ ויגוסלובי, ואז עבר הרקע של הסיפור דירה — לייגוסלוביה. בצורה זו הביא את התוכנית לפני מנחם גולן ויורם גלובוס. לפני שנה, ואלה הסכימו מייד להיכנס להפקה, אולם ברזומנית גם השיאו לו עצה. "אם אתה רוצה לעשות את הסרט רווקא בייגוסלוביה, בבקשה". אמר לו מנחם גולן. "אבל אם אתה רוצה לעשות סרט בקנה מידה בינלאומי, כדאי שתעשה אותו באמריקה". אחרי כוס קפה אחת השתכנע קונצ'אלובסקי בצירפת הטענה, והסיפור עבר דירה כפעם נוספת, לארצות הברית. הסיפור המקורי של פלאטונוב מתייחס לאשה די צעירה בשם מאריה, בעלה חולה האהבה, ואביו, בסרט, כפי שהוא נראה היום, גדל מיספר הגברים לארבעה. השניים שנוספו הם צעיר נמרץ ותמים ורוח זואן מקסים וחלקלק. העלילה עברה משנות העשרים, במקור, לשנות הארבעים, אחרי מילחמת העולם השנייה, כאשר איוון, בעלה של מאריה, חוזר מהמלחמה, לעיירה אמריקאית טיפוסית. עיירת תעשייה שתוכר כבודאי לרבים את העיירה בחלק הראשון של צייד הצבאים. הסרט מתחיל בכמה סצנות מרגשות, מתוך סרט תיעודי מרגש עוד יותר של ג'ון יוסטון בשם ויהי אור, שבו עקבה המצלמה אחרי התחקירים שנעשו לשבויי המלחמה האמריקניי איים בשוכם הביתה. זאת, כדי לספק

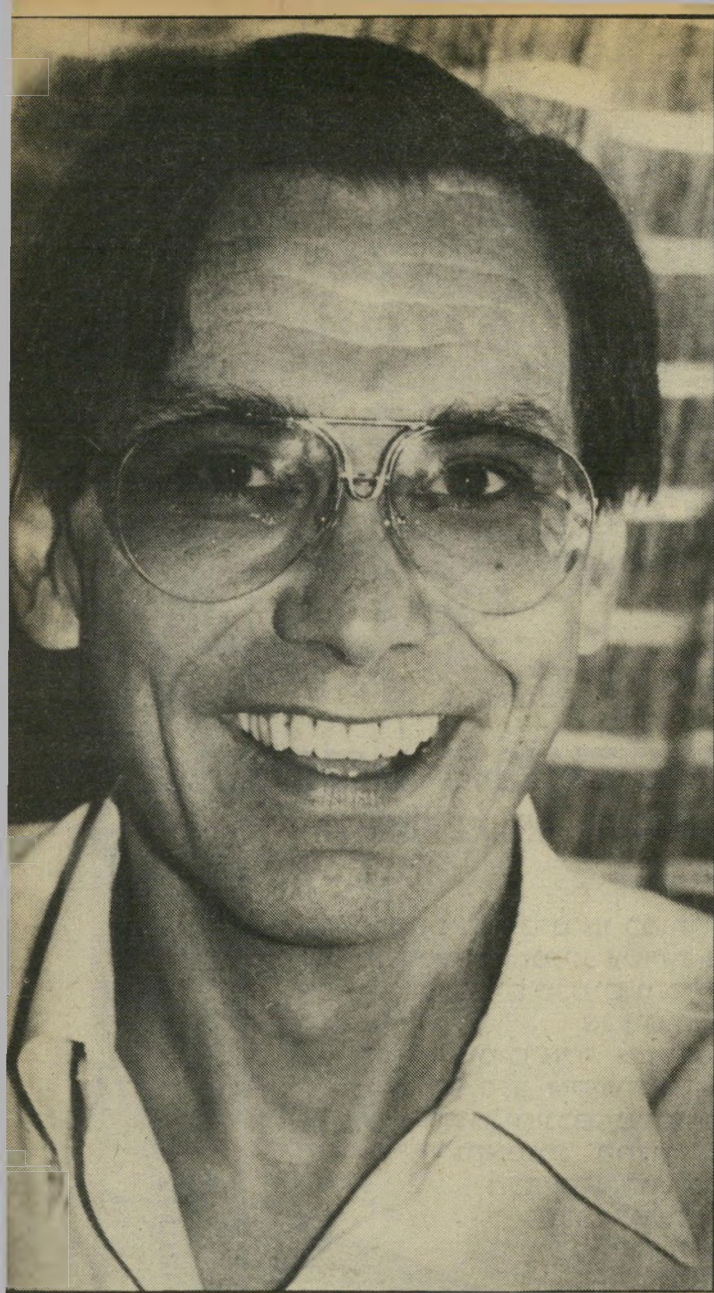
אמו. נטאליה קונצ'אלובסקה, סופרת ומתרגמת, ואילו אחיו הצעיר, ניקיטה (הנושא רק את שם המישפחה של האב, כלומר מינאלקוב), הוא שחקן ובימאי קולנוע מוכשר ביותר. בקיצור, שושי לת מפורטת שראוי להתכבד בה. ביקורו של מינאלקובי קונצ'אלובסקי בישראל אינו מבשר הפשרה

יני מאמץ שקולנוע יכול לשנות את פני העולם. אני יודע שלכמה מחבריי למיקצוע יש תחושה משיחית. לי אין. רי לי אם אני מצליח לעורר לכמה דקות את ההתרגשות או את הצער, את הפחד או את האמונה של הצופה". הדובר הוא אנדרי מינאלקובי

קונצ'אלובסקי וקיית קאראדין ב"מאהביה של מאריה" מצרפת ליוגוסלביה ומויגוסלביה לארצות הברית

קונצ'אלובסקי, אחד מקומץ קטן של קולנוענים בולטים שהעמידה ברית המועצות אחרי מילחמת העולם השנייה. כמה מן הסרטים שעשה, כמו קן האצילים לפי טורגנייב, או סיב "אודה, אפוס בן ארבע שעות שהיה אחד הסרטים הסובייטיים היומרניים ביותר של השנים האחרונות, זיכו אותו כפרסים רבים גם כמערכ, ובתהילה כאמן רגיש ויוצא-דופן. הוא צאצא למישפחה אמנים, שני סבים שהיו מגדולי הציירים של רוסיה, ואסילי סוריקוב ופיוטר קונצ'אלובסקי. אביו סרגי מינאלקוב הוא סופר ומשורר.

ההגימה הביקורתית שבו. רק שיבעה חודשים אחרי שהסרט זכה לפרס בקאן הוא הוצא להפצה, ולא פחות ממאה מיליון רוסיים הלכו לראותו. כלומר, אם יודעים כיצד לעקוף חוקים נוקשים, אפשר להעביר את המסר, למרות הכל. "נסיתי בזמנו לשכנע את ברנארדו ברטולוצ'י שירשה לצנזורה הרוסית להוציא את קטעי המין מתוך 1900, כרי שהסרט יוצג ברוסיה. הוא התנגד בשם חירות האמן, שעימה אני כהחלט מסכים, אבל התוצאה היא שכל מה שרצה לומר באותו הסרט, ולא היה קשור כלל למין, לא הגיע לאוזני הרוסים ככלל. בשל עקשנותו."

ברבים רומים הוא אומר על ידידו אנדר' טארקובסקי, שערך לאחרונה למערב, להבדיל ממינאלקובי קונצ'אלובסקי עצמו, הממשיך לשמור על אורחותו הסובייטית ומבקר מדי פעם במוסקוה.

הוא עצמו היה שמח לאפשרות לשוב ולעשות סרטים ברוסיה. הוא אף ניסה לראגן קופרודוקציה אמריקאית-רוסית על חיי המלחין סרגיי רחמינינוף, אלא שהרוסים, לרבריו, אינם ששים לרעיון, כי היו רוצים לראות אותו שב הביתה, כבן האובר שבא להשתלב חזרה בארצו, ולא כבימאי זר שהצליח כחוזן ואינו נזקק לתמיכה מן הבית.

בכל מיקרה, אין בכונתו לשוב ולהפוך את מוסקוה לבסיסו הקבוע. הוא מתכנן את עתידו כמערכ, וההצעות אינן חסרות עתה. אחרי שיתוף הפעולה הראשון עם נאט"אסטיה קינאסקי, המגלמת את מאריה בסרט (תגובתה הראשונה לתסריט: "זה הסיפור שלי, זה מה שקורה לי עם ידיד קרוב במשך שנתיים"). הוא מתכונן לבנים אותה על הבימה בשחף של צ'כוב. מלבד הסרט על רחמינינוף הוא עובד על סרט נוסף, עימות בין השקפות עולם של הצפון והדרום באמריקה.

שוהה מחוץ לברית-המועצות הספיק מינאלקובי קונצ'אלובסקי ללמוד על בשרו את בעיות ומיכשולי השיטה הקאפיטליסטית של הפקת סרטים. "ברוסיה יש אמנם צנזורה, ואי אפשר לעשות סרט עד אשר אין משכנעים כי הסרט קביל מבחינה אידיאולוגית. אבל מן הרגע שהצנזור שוכנע, אתה מקבל תקציב נוח לעבודה ואין איש מציץ לך מאחורי גבך על כל מעשה שאתה עושה". זה כמובן מאפשר ליוצרים לחרוג מומן לומן מן ההוראות המפורשות של הצנזורה, וגם הוא נמנה בין אלה שסרט אחד משלו נאסר לעולמי עד על-ידי השלטונות (שמו של אותו סרט, אושרה של

"ובמיזרח: מן הרגע שהצנזור שוכנע, אתה מקבל תקציב ואין איש מציץ מאחורי גבך!"

אסיה. הוא תיאור חיי איכרים ברוסיה בצורה שנראתה לרשויות בלתי-קונסטרוקטיבית). אבל, הוא מציין, זה לא מנע ממנו לקבל מייד הצעה לסרט אחר, אומנס חסר כל השלכות פוליטיות אפשריות (הכוונה לקן האצולה), ולהמשיך בעבודה כאילו מאומה לא קרה. "אשר להצלחה מיסחרית, היא אינה קובעת מאומה. אם סרט אינו מצליח, מילא, מנסים שוב בסרט אחר". כל עוד היה חי בכרית-המועצות, לא ראה אף פעם טעם להצטרף לחוגי המורדים במישטר. לדעתו, זה לא עוזר. "אפשר לתמרן את המישטר, אם נוהגים בדרך הנכונה, כדי להגיע למטרה הרצויה". סיביריאה, לדוגמה, נחשב בזמנו לסרט מרגיז בעיני הצנזורה בשל הסוף הפסימי שלו

לדמות של איוון, הבעל הצעיר שאינו מסוגל לבעול את רעייתו, רובד נוסף, רובד הטראומה של חוויות המלחמה. הכל מתרחש בתוך קהילה של יוצאי רוסיה בארצות-הברית (דבר המזכיר סרט אמריקאי אחר שחוצג לאחרונה בארץ, גורגיה של ארתור פו). זאת משום שהרקע הסלאבי היה חיוני לצורך הסיפור. מה עוד שמלבד ארבע התייחסויות שונות לחייהם מייצגים ארבעת הגברים בסרט, לריברי הבימאי, יש כאן גם אספקטים רתיים הקשורים מאוד לצורת המחשי בה הסלאבית. ככל שיראה הדבר מוזר, עשיית סרטים במערב אינה שונה כליכך מן העשייה במיורח אירופה. נתקלים באותו סוג של חומות, רק השמות משתנים. במשך חמש שנים שבהם הוא